

Nasjonalarkivet

UTDANNINGSDIREKTORATET
Schweigaards gate 15B
0191 OSLO

Avgjørelse om bevaring - Utdanningsdirektoratet

Dato
12.08.2026

Vår ref.
2023/14133

Deres ref.
2024/6782

Saksbehandler
Lillian Lunden
seniorrådgiver

PB 4013 Ullevål Stadion
0806 Oslo

post@nasjonalarkivet.no
48 05 56 66

Org. nr.
961181399

Vi viser til forslag datert 09.06.2026 om bevaring og kassasjon av dokumentasjon som gjelder faglige ansvarsområder i Utdanningsdirektoratet.

På bakgrunn av forslaget og en bevaringsvurdering etter kriteriene i arkivforskriften § 2 har Nasjonalarkivet avgjort hva som skal bevares for ettertiden.

Følgende dokumentasjon skal bevares for ettertiden:

Uttrekk fra databasen i søknads- og oppfølgingssystemet for videreutdanning (SOPPEN), tatt jevnlig i perioden systemet har vært i drift.

Nasjonalarkivet legger til grunn at personopplysningene skal inngå i de endelige uttrekkene som avleveres. Personopplysningene kan ha bevaringsverdi fordi de viser hvem tiltakene faktisk nådde, og gjør det mulig å undersøke deltakelse og sammenhenger over tid. Dersom opplysningene fjernes, kan materialets kontekst og verdi for ettertiden svekkes. Materialet blir derfor mer fullstendig og anvendelig når opplysningene bevares sammen med øvrige data.

Når det gjelder filformat, inngår både regneark i Excel-format (.xlsx) og tegnseparert tekst (.csv) i Nasjonalarkivets liste over aksepterte filformater for avlevering.

Avgjørelsen er truffet etter bevaringsforskriften § 18 andre ledd.

Med hilsen Nasjonalarkivet

Kjetil Korslien
områdedirektør

Ingrid Holløkken Lyngmo
avdelingsdirektør

Nasjonalarkivet

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen underskrifter

Saksbehandler: Hege Fjeldseth Hellum

Vår dato:
09.06.2026
Deres dato:

Vår referanse:
2024/6782
Deres referanse:

NASJONALARKIVET
Postboks 4013 Ullevål stadion

0806 OSLO

Revidert vurdering av søknads- og oppfølgingssystem for videreutdanning - SOPPEN

Utdanningsdirektoratet oversender med dette en revidert bevaringsvurdering av Søknads- og oppfølgingssystem for videreutdanning – Kompetanseutvikling (SOPPEN – S033). Vurderingen er gjort i tråd med det nye arkivregelverket gjeldende fra 1. januar 2026, og bygger på Nasjonalarkivets veileder om bevaringskriteriene i § 2 i arkivforskriften.

Hovedformålet med oversendelsen er å begrunne et bevaringsvalg der uttrekk av systemdata fra definerte tidspunkt i saksbehandlingen bevares i et format egnet for langtidsbevaring. Vi ber Nasjonalarkivet vurdere om dette kan gi et tilstrekkelig grunnlag for å dokumentere forvaltningen av ordningene, og om at det kan fattes et vedtak i tråd med vår anbefaling. Vår konklusjon om å bevare uttrekk fremfor et fullstendig databaseuttrekk bygger særlig på følgende:

- **Mangel på historikk:** SOPPEN lagrer ikke historiske endringer. Uttrekkene fra faste tidspunkt utgjør derfor de eneste reelle sporene av saksflyt og statusutvikling over tid.
- **Tekniske og økonomiske hensyn:** Et fullstendig databaseuttrekk vurderes som uforholdsmessig ressurskrevende, blant annet på grunn av systemets alder og variabel datakvalitet i eldre deler av databasen.
- **Dokumentasjonsverdi:** Vi mener at uttrekkene, sammen med dokumentasjon i Elements og publisert statistikk, gir et dekkende bilde av myndighetsutøvelsen.

Vi gjør oppmerksom på at det ikke foretas sletting i systemet, og at alle data beholdes inntil endelig vedtak foreligger.

De praktiske detaljene rundt tidspunkt og gjennomføring av avlevering, hvilken kontekstuell dokumentasjon som skal følge med og hvilke elementer uttrekkene dekker, ser vi for oss å avklare i dialog med Nasjonalarkivet etter at vedtak er fattet.

Vennlig hilsen

Ola Langnes-Øyen
fungerende avdelingsdirektør

Hege Fjeldseth Hellum
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Innhold

Bevaringsvurdering SOPPEN	2
1. Om systemet	2
2. Type informasjon i systemet	3
3. Mangel på historikk og konsekvenser for dokumentasjon	5
4. Publisering av data.....	6
5. Bevaringsvurdering etter bevaringskriteriene i § 2 i arkivforskriften	7
6. Tekniske og økonomiske hensyn.....	9
7. Konklusjon.....	9

Bevaringsvurdering SOPPEN

1. Om systemet

SOPPEN ble utviklet i 2010 og tatt i bruk i 2012, og har siden blitt utvidet med flere ordninger og ny funksjonalitet.

Systemet har siden 2012 vært Utdanningsdirektoratets administrative støttesystem for forvaltning av videreutdanningsordninger innen barnehage og skole. Systemet har vært brukt til:

- mottak og behandling av søknader om studieplass og finansiering
- prioritering og godkjenning hos eiere og Udir
- administrativ oppfølging
- grunnlag for utbetalinger via Helhetlig forvaltningsløsning (HFL)

Fra og med studieåret 2026/2027 er flere av de største ordningene tatt ut av SOPPEN og videreført som rene tilskuddsordninger i andre systemer. SOPPEN forvalter i dag kun tre ordninger.

Bevaringsvurderingen omfatter både aktive og avsluttede ordninger.

Ordning	Oppstart i systemet	Status
Videreutdanning for lærere	2012	Passiv (til og med studieåret 2025/2026)
Videreutdanning for barnehagelærere	2016	Passiv (til og med studieåret 2025/2026)
Videreutdanning for yrkesfaglærere	2019	Passiv (til og med studieåret 2025/2026)
Rektorutdanning	2012	Aktiv
Styrerutdanning for barnehagestyrere	2012	Aktiv
Utdannings- og	2012	Aktiv

rekrutteringsstipend		
----------------------	--	--

Flere tidligere ordninger ligger også i systemet, men er ikke søkbare lenger:

Ordning	Periode	Merknad
PP-tjeneste lederutdanning	2014–2017	Tidligere ordning
PP-tjeneste videreutdanning	2014–2017	Tidligere ordning
Lærerspesialistutdanning	2016–2022	Siste kull studieåret 2021/2022
Lærerspesialist funksjon	2016–2022	Siste kull studieåret 2021/2022

2. Type informasjon i systemet

Før 2026 (til og med studieåret 2025/2026): Målgruppen for ordningene som ble forvaltet i SOPPEN var barnehagelærere, lærere, yrkesfaglærere og ledere i barnehage og skole. Disse søkte i systemet om enten studieplass og/eller finansiering.

Fra 2026 (fra studieåret 2026/2027): Søkerrollen er endret. Nå er det ledere og eiere som søker om deltakelse i styrerutdanning og rektorutdanning, og om finansiering gjennom ordningen utdannings- og rekrutteringsstipend.

Gjelder både før og fra 2026: SOPPEN brukes også som oppfølgings- og oppfølgingssystem for barnehage- og skoleeiere, universiteter og høyskoler (UH) og Udir. Kommunale, fylkeskommunale og private eiere behandler søknadene, avviser eller godkjenner dem og prioriterer mellom søknadene. Udir fordeler studieplasser (nå kun styrer- og rektorutdanning). For videreutdanning barnehage, skole og yrkesfaglærere var dette til og med skoleåret 2024-2025. Studieplass hos styrer- og rektorutdanning er finansiert av Udir. På utdannings- og rekrutteringsstipend innvilges kun stipend. Systemet danner grunnlag for utbetaling av midler til skoleeier og UH-sektoren. For midlene som gjelder til barnehagemyndighet har de blitt utbetalt til kommunene som så fordeler videre.

SOPPEN inneholder hovedsakelig:

- strukturerte data om studier, studiested og studiepoeng
- informasjon om finansiering (stipend-, vikar- og tilretteleggingsmidler). Rektorutdanning og styrerutdanning har ikke finansieringsordning, men finansierer studieplassene
- opplysninger om søkerens arbeidssted (skole/barnehage, kommune, fylke)
- personopplysninger (navn, kontaktinformasjon og i enkelte perioder fødselsår)

Opplysningene i SOPPEN er registreringer gjort av søkerne, skole-/barnehageeier og Udir i løpet av året knyttet til statuser til søknader, studietilbud, studiested og finansiering. På noen ordninger (lederutdanningene som er i drift nå) er det søker selv som registrerer, mens på utdannings- og rekrutteringsstipend så er det eier som legger inn søknader på vegne av sine søkere. Hver søknad får status basert på søknadsbehandlingen, blant annet godkjent/avvist av skoleeier, godkjent/avvist av Utdanningsdirektoratet, bekreftet deltakelse per semester. Det har vært ulik praksis for å bekrefte fullført i systemet, bortsett fra at UH registrerer dette for lederutdanningene. På utdannings- og rekrutteringsstipend har eier måtte endre til status "fullført" for å få utbetalt andre del av stipend til PPU innvilget to år tidligere og YFL innvilget tre år tidligere. Statusene knyttet til søknader har forandret seg over tid. Derfor er informasjonen knyttet til denne statusen noe fragmentert og tilfeldig. Systemet inneholder ikke vurderinger, begrunnelser eller klagebehandling.

Personopplysninger: Navn, kontaktinfo og (valgfritt) fødselsår. Fra 2012 til og med 2018 var det også obligatorisk å oppgi fødselsår og hjemmeadresse. I 2019 ble det gjort en del arbeid for å minimere personopplysninger i systemet. Hjemmeadresse er slettet og bes ikke å oppgis etter 2019. Fødselsår ligger fortsatt i systemet, men i 2019 og i 2020 ble det ikke innhentet opplysninger om fødselsår. Fra 2021 oppgis igjen fødselsår, men kun valgfritt og samtykkebasert for ordningen videreutdanning for lærere.

Vist i tabell:

Periode	Obligatoriske personopplysninger	Valgfrie personopplysninger	Endringer og tiltak
2012–2018	Navn, kontaktinfo, fødselsår og	-	Fødselsår og hjemmeadresse var

	hjemmeadresse		obligatoriske
2019	Navn, kontaktinfo	-	Arbeid for å minimere personopplysninger. Hjemmeadresse slettet og ikke lenger innhentet. Fødselsår ikke innhentet
2020	Navn, kontaktinfo	-	Fødselsår ikke innhentet
2021–	Navn, kontaktinfo	Fødselsår (valgfritt og samtykkebasert for videreutdanning for lærere)	Fødselsår igjen mulig å oppgi, men kun valgfritt og basert på samtykke

3. Mangel på historikk og konsekvenser for dokumentasjon

SOPPEN lagrer ikke historikk over endringer. Når status på en søknad endres/oppdateres, overskrives den tidligere statusen, og tidligere statuser går dermed tapt.

For å kunne følge saksflyt og utvikling over tid har det derfor vært nødvendig å ta uttrekk fra systemet på bestemte tidspunkt i saksbehandlingen:

- etter søknadsfrist,
- etter skole-/barnehageeiers behandlingsfrist
- etter Utdanningsdirektoratets behandlingsfrist
- etter utbetaling av midler til skoleeiere eller barnehagemyndighet

Rutinene har variert noe mellom ordningene, men det er som regel lagret uttrekk knyttet til slike frister. Uttrekkene er lagret som Excel-filer på Udirs server (G-området), både med og uten personopplysninger.

Disse uttrekkene har fungert som:

- dokumentasjon av statusen på bestemte tidspunkt

- grunnlag for rapportering, statistikk og kontroll
- De eneste tilgjengelige sporene av hvordan saker har utviklet seg over tid

Uttrekkene inneholder de viktigste dataene om søknader, studietilbud, finansiering og status. Selv om datakvaliteten varierer, gir de samlet sett et godt bilde av hvordan ordningene har blitt håndtert innenfor systemets rammer.

Fravær av historikk i selve systemet gjør at disse uttrekkene får en særlig dokumentasjonsverdi.

4. Publisering av data

Opplysninger om antall tilbud og godkjenningstall fra Udir har blitt publisert på Udir.no for alle videreutdanningsordninger hvert år etter at Udir har vært ferdig med søknadsbehandlingen. Udirs årsrapport inneholder også informasjon om videreutdanningsordninger, prioriteringer og godkjente søknader.

I 2022 ble data knyttet til ordningen videreutdanning for lærere integrert i Udirs statistikkbank. Årsaken til dette var en del henvendelser om tall knyttet til fag, studietilbud, finansiering mm. I forbindelse med integrering av data i statistikkbanken, har vi tatt utgangspunkt i uttrekkene på G-området fra 2017 til og med 2022. Uttrekk før 2017 hadde ikke god nok kvalitet med tanke på sortering av data knyttet til studietilbud. Data fra uttrekkene er noen ganger benyttet til å rapportere mer detaljerte tall til Kunnskapsdepartementet etter henvendelser.

Fra studieåret 2026/2027 er de største ordningene lagt om til rene tilskuddsordninger, og det hentes ikke lenger inn samme type detaljerte søknadsdata. Publisering i statistikkbanken er derfor avsluttet.

I dag er det begrenset etterspørsel etter detaljerte data fra SOPPEN. Henvendelser gjelder i hovedsak tall på gruppe- eller skolenivå, for eksempel fra lokale medier. Dette underbygger vurderingen av at bevaringsbehovet knytter seg til dokumentasjon på overordnet nivå, ikke detaljerte opplysninger om enkeltpersoner.

5. Bevaringsvurdering etter bevaringskriteriene i § 2 i arkivforskriften

Samlet sett vurderes informasjonen i SOPPEN å ha begrenset selvstendig bevaringsverdi isolert sett, men systemet inneholder viktige data som viser hvordan ordningene faktisk har blitt forvaltet i praksis. Uttrekkene kan derfor bidra til å dokumentere utvikling og forvaltningspraksis over tid.

5.1 Endringer i samfunnet

SOPPEN inneholder data om søkere og saksbehandling i barnehage og skole over en lang periode, fra 2012 og fram til i dag. Samtidig er materialet preget av mange endringer i ordninger, regelverk og registreringspraksis. Dette gjør det vanskelig å bruke dataene til direkte sammenligninger over tid.

De overordnede utviklingstrekkene i videreutdanningsordningene er allerede godt dokumentert gjennom:

- Utdanningsdirektoratets årsrapporter
- arkivert kommunikasjon med KD
- informasjon publisert på udir.no
- statistikkbanken (gjelder kun videreutdanning for lærere for relevante studieår)

Uttrekkene fra SOPPEN kan likevel tas vare på som et supplement, særlig fordi de viser hvordan ordningene faktisk er håndtert i praksis. Formålet med bevaring er først og fremst å dokumentere forvaltningen, ikke enkeltpersoners deltakelse i ordningene. Dette taler for at bevaring på aggregert nivå er tilstrekkelig.

5.2 Endringer i natur og klima

Dette kriteriet anses ikke relevant for SOPPEN.

5.3 Offentlig forvaltning og myndighetsutøvelse

Det er Kunnskapsdepartementet som gir føringer for hvilke etter- og videreutdanningstilbud som skal prioriteres i den aktuelle perioden.

Den formelle myndighetsutøvelsen er dokumentert gjennom styrende dokumenter, dialog med departementet og utbetalingsbrev, som arkiveres i Elements.

SOPPEN fungerer først og fremst som et administrativt støtteverktøy. Systemet dokumenterer ikke vurderinger, begrunnelser eller rettslige beslutninger.

Uttrekkene fra faste tidspunkt i saksbehandlingen gir likevel et godt bilde av hvordan ordningene har blitt gjennomført i praksis. De kan derfor gi tilstrekkelig dokumentasjon av forvaltningspraksis over tid, uten at det er nødvendig å bevare fullstendige data eller personopplysninger.

5.4 Private rettssubjekters oppgaveforvaltning

Private skole- og barnehageeiere bruker SOPPEN som et verktøy for å registrere og prioritere søknader innenfor statlige videreutdanningsordninger. I denne sammenhengen utfører de oppgaver på vegne av det offentlige.

Oppfølgingen av den enkelte deltaker, herunder avtaler og rettigheter, håndteres av arbeidsgiver og dokumenteres i deres egne systemer.

Etter vår vurdering tilfører ikke denne bruken et eget og varig dokumentasjonsbehov utover det som allerede dekkes av systemets samlede data om forvaltningen av ordningene.

5.5 Rettigheter og plikter for privatpersoner

Registreringer i systemet regnes ikke som enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Systemet dokumenterer derfor i begrenset grad rettigheter og plikter for den enkelte.

Utbetalinger til kommunene som barnehage-myndighet og skoleeiere dokumenteres gjennom utbetalingsbrev i Elements, mens avtaler og oppfølging av deltakere håndteres av skole- og barnehageeier som arbeidsgiver. Dette er i tråd med vanlig praksis, der slik dokumentasjon inngår i personalarkiver.

Så lenge systemet er i bruk, er opplysningene tilgjengelige i SOPPEN, og det slettes ikke data. Ved en eventuell avvikling legges det til grunn at dataene beholdes i en periode for administrative behov, kontroll og revisjon.

6. Tekniske og økonomiske hensyn

Etter arkivlovgivningen og Nasjonalarkivets veiledning skal det gjøres en helhetsvurdering der også kostnader og tekniske konsekvenser ses opp mot dokumentasjonsverdien. For SOPPEN vil et fullstendig databaseuttrekk for langtidsbevaring være krevende å gjennomføre, og etter vår vurdering ikke stå i rimelig forhold til verdien av materialet. Dette henger særlig sammen med:

- at systemet ikke lagrer historikk
- at datakvaliteten varierer, spesielt i eldre deler av databasen
- at systemet isolert sett har begrenset verdi som historisk kilde

De uttrekkene som allerede er tatt fra systemet representerer derimot et oversiktlig og allerede brukt dokumentasjonsgrunnlag. Ved å konvertere Excel-filene til et godkjent arkivformat (CSV) kan man sikre:

- At dataene kan lagres og leses over tid
- At status på ulike tidspunkt i saksbehandlingen dokumenteres

For at uttrekkene skal kunne forstås og brukes i ettertid, må de tas vare på sammen med nødvendig dokumentasjon, for eksempel overordnet beskrivelse av systemet, forklaring av hvilke data som inngår i uttrekkene, beskrivelse av felter og hva de betyr.

7. Konklusjon

Det tas ikke sikte på å bevare SOPPEN som system eller gjennomføre et fullstendig databaseuttrekk for langtidsbevaring. Utdanningsdirektoratet foreslår at bevaring av de jevnlig datauttrekkene fra SOPPEN vil ivareta behovet for å dokumentere forvaltningen av videreutdanningsordningene på en tilstrekkelig måte. Uttrekkene gir innsikt i søknadsvolum, prioriteringer, finansiering og status på relevante tidspunkter, og utgjør dermed de eneste tilgjengelige sporene av utvikling over tid i systemet.

Sammen med dokumentasjon i Elements, årsrapporter og publisert statistikk vil dette gi et tilstrekkelig og etterprøvbart grunnlag for å forstå, forklare og kontrollere forvaltningspraksisen.

Bevaring på individnivå vurderes ikke som nødvendig, da systemet i begrenset grad dokumenterer rettigheter og plikter for enkeltpersoner, og slik dokumentasjon i hovedsak ivaretas av skole- og barnehageeier.